

بررسی مقایسه‌ای اثرات ضد تشنجی عصاره آبی گیاه آکلیل کوهی و فنوباریتال در موش سفید آزمایشگاهی

محمدطاهر بروشکی*^۱(Ph.D)، فرهاد ملک^۲(M.D)، ابوالقاسم بهارلو(M.D)

۱- دانشگاه علوم پزشکی مشهد، دانشکده پزشکی، بخش فارماکولوژی

۲- دانشگاه علوم پزشکی سمنان، دانشکده پزشکی، گروه طب داخلی

خلاصه

سابقه و هدف: با توجه به مزمن بودن بیماری‌های تشنجی و مصرف طولانی مدت داروهای ضد تشنج و همچنین عوارض فراوان این داروها، اخیراً استفاده از گیاهان دارویی جهت کنترل حملات تشنجی مورد توجه پژوهشگران قرار گرفته است. هدف این تحقیق، بررسی اثر ضد تشنجی عصاره گیاه آکلیل کوهی (*Rosmarinus officinalis*) در کنترل تشنجات ناشی از پنتیلن تترازول در موش سفید آزمایشگاهی می‌باشد.

مواد و روش‌ها: مقادیر متفاوتی از عصاره آبی گیاه آکلیل کوهی (۱۲، ۶، ۳) به گروه‌های مختلف موش به وزن ۲۵-۳۰ گرم به صورت داخل صفاقی (i.p) تزریق گردید. گروه کنترل سرم فیزیولوژیک (۶ ml/kg) و گروه‌های شاهد فنوباریتال (۴۰، ۳۰، ۲۰، ۱۰ mg/kg) دریافت نمودند. در آزمون پنتیلن تترازول (۴۰ mg/kg, i.p) (۸۰)، تغییرات رفتاری، زمان شروع تشنج، طول مدت تشنج و مرگ و میر ۲۴ ساعته در تمامی گروه‌ها ثبت گردید. یافته‌ها: نتایج نشان می‌دهند که تمامی مقادیر عصاره گیاه موجب تأخیر در زمان شروع تشنج گردیده‌اند اما مؤثرترین مقدار عصاره ۱۲ ml/kg بود که قابل مقایسه با دوز ۳۰ mg/kg فنوباریتال می‌باشد. در مورد طول مدت تشنج به جز مقدار ۳ ml/kg عصاره، بقیه مقادیر نسبت به گروه کنترل اختلاف معنی‌داری را نشان داده‌اند. در ارتباط با کاهش درصد مرگ‌ومیر ۲۴ ساعته، در گروه شاهد هیچ‌گونه مرگ و میری مشاهده نگردید، در گروه کنترل ۴۵٪ و در گروه‌های مورد آزمایش با مقادیر ۱۲ mg/kg عصاره حدود ۱۰٪ مرگ‌ومیر مشاهده گردید که بیانگر تأثیر گیاه مذکور در کاهش میزان مرگ و میر می‌باشد.

نتیجه‌گیری: یافته‌های فوق نشان می‌دهند که مقدار ۱۲ ml/kg عصاره آبی گیاه آکلیل کوهی اثرات قابل توجهی بر روی زمان شروع تشنج، طول مدت تشنج و درصد مرگ‌ومیر ۲۴ ساعته دارا می‌باشد.

واژه‌های کلیدی: آکلیل کوهی، پنتیلن تترازول، فنوباریتال، تشنج

مقدمه

آکلیل کوهی (*Rosmarinus officinalis*) از قدیم‌الایام مورد شناسایی مردم بوده است. گیاهی است پایا، بسیار معطر و دارای ساقه‌های چوبی که به حالت خود رو در منطقه مدیترانه به خصوص نواحی ساحلی آن تا آسیای صغیر می‌روید. برگ و سرشاخه‌های گل‌دار

آن دارای مصارف دارویی می‌باشد در طب قدیم، برای این گیاه خواص درمانی متعددی مانند درمان ورم مفاصل، مدر، درمان اسهال و همچنین اثرات ضد تشنجی قائل بوده‌اند [۱]. تحقیقات متعددی در نقاط مختلف جهان بر روی اثرات درمانی این گیاه صورت گرفته که از آن جمله می‌توان اثرات مهار آزاد شدن